

**รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยนิทานพื้นบ้าน 2
ภาษาของกลุ่มครูผู้สอนสาระภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษา กลุ่มเมืองพะเยา 1**

**A Model of Professional Learning Community by Using
Bilingual Folktales of a Group of Muang Phayao 1
Thai and English Teachers in a Primary Level**

ดาร์รินทร์ อินทับทิม^{1*}

Darinthorn Inthapthim^{1*}

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

¹ Faculty of Arts University of Phayao, Phayao Province 56000

*Corresponding author: darinthorn_in@hotmail.com

Received: October 21, 2020; Revised: March 16, 2021; Accepted: May 25, 2021

บทคัดย่อ

การการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวคิดที่ได้นำมาใช้ในการพัฒนาครู เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู พัฒนาตน และพัฒนาผู้เรียน บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยนิทาน 2 ภาษาของกลุ่มครูผู้สอนสาระภาษาไทยและภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษา กลุ่มเมืองพะเยา 1 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ กรณีศึกษา (A case study) ผู้ให้ข้อมูลได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ ครูสาระภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสาระอื่น ๆ รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 12 คน และผู้บริหารของครูที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และการติดตามประเมินผล โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า ครูได้แสดงความคิดและสะท้อนความคิดเห็นได้อย่างโดดเด่นและน่าสนใจ งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าโมเดลชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้วยนิทาน 2 ภาษา

สามารถช่วยให้ครูสละภาษาไทย ภาษาอังกฤษและสาระอื่น ๆ เรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาตนวิชาชีพ และผู้เรียนภาษา งานวิจัยนี้ยังให้ข้อเสนอแนะว่าควรนำโมเดล ฯ ไปใช้ในบริบทโรงเรียนอื่น ๆ ร่วมกับเครือข่ายมหาวิทยาลัยในพื้นที่ หรือมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงภายใต้โครงการของสำนักงานการอุดมศึกษา (สกอ.) และเพื่อความยั่งยืนในการสนับสนุนการใช้และขยายผลโมเดลฯ ในระยะยาว ผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพะเยาควรให้ความสำคัญและควรนำไปกำหนดในแผนปฏิบัติการให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมไปถึงการนำไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: รูปแบบ, ชุมชมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, นิทานพื้นบ้าน 2 ภาษา

Abstract

Professional learning community (PLC) becomes an approach to develop teachers' profession and students. This research article aims to present PLC model by using folktales. This research was a qualitative research using a case study of 6 school principals and 12 teachers called "a group of Muang Phayao 1". An observation, a semi-structured interview and an assessment visit's field note were employed to collect data. The data were analyzed by content analysis. The results reveal that the integration of PLC model and folktales improved both teacher professional development and language learners. Some teachers portrayed their PLC concepts and behaviors in their practices incredibly. This research also highlights that the PLC model should be implemented in other school contexts in cooperation with university networks and the project of U-School mentoring system under the Office of the Higher Education Commission (OHEC). In the aspect of a long-term process and its sustainability, school principals and the directors of Phayao Primary Educational Service Area Offices should include the model implementation in their action plans and systematically put into practices.

Keywords: Model, Professional Learning Community, Bilingual Folktales

บทนำ

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 คณะศิลปศาสตร์ ได้ดำเนินโครงการบริการวิชาการและบริหารโครงการวิจัย ภายใต้โครงการ 1 คณะ 1 โมเดล คณะศิลปศาสตร์ โดยใช้นิทาน 2 ภาษา (ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและเยาวชนระดับชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) ในพื้นที่บริการวิชาการของคณะศิลปศาสตร์ซึ่งมีบริบทคล้ายคลึงกันในด้านของการขาดแคลนครูภาษาอังกฤษที่จบสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ ซึ่งโรงเรียนภาคีเครือข่ายจำนวน 2 โรงเรียนที่เข้าร่วมในขณะนั้น ได้แก่ โรงเรียนบ้านแม่กา ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และโรงเรียนบ้านต้าพระแล ตำบลต้าพระแล อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา คณะนักวิจัยพร้อมด้วยนิสิตหลักสูตรภาษาอังกฤษ (ศศ.บ. ภาษาอังกฤษ) และหลักสูตรภาษาอังกฤษคู่ขนาน (ศศ.บ. ภาษาอังกฤษ และ กศ.บ. ภาษาอังกฤษ) ได้สร้างนิทาน 2 ภาษา (ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ) ที่มีเค้าโครงเรื่องจากเรื่องราวในท้องถิ่น หรือเรื่องราวในบริบทโรงเรียนหรือชุมชนรอบโรงเรียน ซึ่งคณะนักวิจัยและนิสิตรุ่นพี่ได้นำนิทานไปใช้สอนในรูปแบบพี่สอนน้อง (Peer-tutoring) เพื่อพัฒนาคำศัพท์และทักษะภาษาอังกฤษให้แก่น้อง ๆ นักเรียนชั้นประถมศึกษาในช่วงชั้นที่ 2 ของทั้ง 2 โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยฯ และคณะนักวิจัย (Tonjumba et.al, 2018) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนในชั้นประถมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการวิจัยฯ สามารถจดจำคำศัพท์และมีผลสัมฤทธิ์ด้านคำศัพท์เพิ่มมากขึ้นจากผลการทดสอบก่อนและหลังการใช้นิทาน 2 ภาษา รวมถึงความรู้สึกสนุกสนานและทัศนคติที่ดีต่อการใช้นิทานและวิธีการสอนแบบพี่สอนน้อง

ในปีการศึกษา 2559 คณะนักวิจัย คณะศิลปศาสตร์ ได้นำนิทานไปขยายผลแก่นักเรียนในบริบทอื่น ๆ ทั้งในจังหวัดพะเยาและจังหวัดใกล้เคียง (เชียงราย) เพื่อพัฒนาทักษะทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ โดยครูที่เข้าร่วมโครงการฯ วิจัย ซึ่งคณะวิจัยขานนามว่า ครูนักวิจัยแตงนิทาน 2 ภาษา และนำไปใช้แก้ไขปัญหาทักษะภาษาไทย และภาษาอังกฤษในบริบทโรงเรียนนั้น ๆ ปรากฏว่า นักเรียนจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยฯ ได้รับการแก้ไขปัญหาด้านทักษะภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการหลังการใช้นิทานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (ผดุงนทรา ชีรานนท์ ดารินทร์ อินทับทิม คมกฤษ ตาชม และเบญจพร เทพสิหนู, 2564) นอกจากการแก้ไขการเรียนรู้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักเรียนในหลากหลายประเด็นแล้ว คณะนักวิจัยยังได้องค์ความรู้หรือนวัตกรรมนิทาน ที่มีชื่อภาษาอังกฤษว่า “Learning Community-Based Story Telling Construction—LCSC” ที่มีคุณลักษณะเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับนิทานในท้องตลาด นั่นคือ คณะครูนักวิจัยที่เข้าร่วม

โครงการฯ วิจัย มีลักษณะหรือแบบแผนพฤติกรรมที่เด่นชัด คือ “เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในการแต่งนิทานร่วมกับนักเรียน ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้นำชุมชน ให้เหมาะสมกับบริบท (ผณิตรา ธีรานนท์ ธีรนุช อนุฤทธิ์ จิตรลดา ศรีสุนทรโท และดารินทร อินทับทิม, 2560: 69)” ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะและแบบแผนพฤติกรรม ฯ ดังกล่าวที่มีความเด่นชัดนี้เกิดขึ้นมาได้จากนิทานที่มีเค้าโครงเรื่องที่มาจากเรื่องราวในท้องถิ่น ในชุมชน หรือรอบ ๆ บริบทโรงเรียน จึงกลายเป็นโจทย์วิจัยของผู้วิจัยในการศึกษาต่อมาในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันของคณะครูนักวิจัยด้วยนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษา ซึ่งกลายเป็นประเด็นหรือสาระสำคัญที่น่าเสนอในบทความวิจัยนี้

นอกจากนี้ ผณิตรา ธีรานนท์ และคณะ (2560) ยังชี้ให้เห็นว่าโครงเรื่องของนิทานที่นำมาใช้ในวัตรกรรมนิทาน LCSC มาจากเรื่องราวพื้นบ้าน/ เรื่องราวในท้องถิ่นรอบ ๆ บริบทโรงเรียน ฯ ที่นักเรียนมีความคุ้นเคยส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และทัศนคติที่ดีของทั้งนักเรียน รวมไปถึงการปลูกฝังทัศนคติเชิงบวกของคณะครูนักวิจัยที่เข้าร่วมโครงการวิจัยในการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการจัดการเรียนการสอน และการสร้างบทเรียนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังงานวิจัยอื่น ๆ ที่สนับสนุนผลการวิจัยหรือผลกระทบของการใช้นิทานพื้นบ้านที่สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการต่าง ๆ ในทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับปฐมวัย (รสสุคนธ์ แนวนบุตร และ ศรีกัญญ์สสร รังษีบรรกุล, 2557; ณัฐธยานี ยิ่งยงค์, 2553) ประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (อัญชัญ เผ่าพัฒน์, 2534) ช่วงชั้นที่ 2 (สุพัตรา เมืองโคตร, 2556; เรณูกานต์ พงศ์พิสุทธิกุล, 2552) และมัธยมศึกษา (สุกานดา อันดี, 2559) นักเรียนชาติพันธุ์ (อันจนา วงศ์ไชยา, 2549) นอกจากนี้ยังมีนักวิจัยมากมายที่นำนิทานพื้นบ้านไปใช้เพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ในสาระภาษาไทย อาทิ การอ่าน (สุพัตรา เมืองโคตร, 2556; พิมพ์พรรณ พูลสวัสดิ์, วรรณมา บัวเกิด และ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2557; เรณูกานต์ พงศ์พิสุทธิกุล, 2552; อัญชัญ เผ่าพัฒน์, 2534; นิหัสลัง เจะยามา, 2554) ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา (สุกานดา อันดี, 2559) ทักษะการเขียน (อรอุมา อินล้าพู, 2551) และพัฒนาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย (รสสุคนธ์ แนวนบุตร และ ศรีกัญญ์สสร รังษีบรรกุล, 2557; ณัฐธยานี ยิ่งยงค์, 2553) หรือแม้กระทั่งการใช้นิทานพื้นบ้านในการยกระดับด้านจริยธรรมของนักเรียนในสาระสังคมศึกษา (เบญจลักษณ์ บัวภิบาล, 2547) แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่ค่อยพบผลงานวิจัยที่นำนิทานพื้นบ้านบูรณาการกับสาระวิชาอื่น ๆ เช่น สาระภาษาอังกฤษ (รพีพรรณ ธรรมจงและเสงี่ยม ไตรรัตน์, 2559; เตือนฉาย และ ดารินทร อินทับทิม, 2559; Tonjumba et.al, 2018) และสาระสังคมศึกษา นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัย

น้อยมากในบริบทจังหวัดพะเยาที่จะยืนยันผลกระทบของนิทานพื้นบ้าน โดยเฉพาะนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนและเยาวชนจังหวัดพะเยา หรืออาจกล่าวได้ว่า ยังขาดแคลนนิทาน 2 ภาษาที่แต่งโดยครูในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดพะเยาผลงานวิจัยที่ใช้นิทาน 2 ภาษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาครูผู้สอนสาระภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยนี้เล็งเห็นว่าคณะครุศึกษานิเทศก์ที่เข้าร่วมโครงการวิจัยในขณะนั้น กำลังสอนนักเรียนในช่วงชั้นประถมศึกษาชั้นที่ 2 ที่เป็นระดับชั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาผ่านนิทานพื้นบ้านดังผลงานวิจัยของสามารถ จันทรแจ่ม, 2551 ที่ได้ชี้ให้เห็นว่านิทานพื้นบ้านมีความเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับประถมศึกษาด้วยลักษณะของนิทานที่เป็นภาพวาด ที่ลำคองจังหวัดพะเยา เป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรม ตำนาน ภูมิปัญญา ที่คณะครุศึกษานิเทศก์และนักเรียนในชั้นเรียนของครุศึกษานิเทศก์จะได้ร่วมเรียนรู้ร่วมกับปราชญ์ ผู้นำทางความคิด หมอเมือง หนาน พระภิกษุสงฆ์และผู้สูงอายุที่อาศัยและมีภูมิปัญญาอยู่ในชุมชนต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ครุศึกษานิเทศก์และนักเรียนสังกัด

ในด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ วิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มบุคคลหรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community PLC) เป็นแนวคิดในการพัฒนาครู วิชาชีพครูแบบใหม่ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ทั้งในระดับครูรายบุคคล กลุ่มครู โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ที่มีลักษณะเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม เน้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของครูเพื่อพัฒนางานร่วมกัน (วรลักษณ์ ชูกำเนิด เอกรินทร์ สังข์ทอง และ ขวลิศ เกิดทิพย์, 2557; นวรัตน์ ไวยภูมิ และ สุจิตรา วรจิตกร, 2560) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ศักยภาพ คุณภาพสมรรถนะและวิชาชีพของครู (สุภาวดี จันทรดิษฐ์ อรุสา พรหมทา และ สมบัติ ฤทธิเดช, 2562) หรือเพื่อให้ครูได้เรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาของผู้เรียน (Hord, 2009) ตลอดจนระบบของโรงเรียน องค์การและระบบการศึกษา (จรัสรัตน์ เสนาะकरण, 2562) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาครูในบริบทของประเทศไทยในยุค 4.0 และศตวรรษที่ 21 ซึ่งถือเป็นทั้งวาระเร่งด่วนและจุดเน้นในยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศ ด้วยทั้งโรงเรียน (Stoll, Bolam, MCMahon & Wallace, 2006) และครูต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตน (ปราณี อ่อนศรี, 2558) พัฒนาดน (ณิรดา เวชญาลักษณ์, 2559) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดชั้นเรียนดังที่กล่าวมาแล้ว

ในด้านองค์ประกอบและรูปแบบ PLC นักคิดและนักการศึกษา ได้อธิบายไว้อย่างหลากหลาย เช่น วิจารณ์ พานิช (2555) ระบุไว้ว่า PLC มี 5 องค์ประกอบ ส่วน Thomson, Gregg, Niska (2004) อ้างถึงในวรลักษณ์ ชูกำเนิดและเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) กล่าวว่า

มี 2 องค์ประกอบ และมีนักวิจัยต่างประเทศ Harcourt, 2016 ได้พัฒนารูปแบบ (โมเดล) เพื่อพัฒนาครูในบริบทและพื้นที่ที่แตกต่างกันอีกด้วย เช่นเดียวกับบริบทการเรียนการสอนภาษา ในจังหวัดพะเยาที่ยังขาดโมเดลที่มีความเหมาะสมกับบริบท แต่จิตรแก้ว พงษ์ไชย และเพ็ญวรา ชูประวัติ (2562: 5–6) สังเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้ 5 องค์ประกอบซึ่งงานวิจัยนี้ได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาโมเดล ดังนี้ “ 1) กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน 2) วางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็น ระบบ 3) นำไปใช้และเสนอผลสะท้อนกลับ 4) ปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงาน และ 5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติงาน”

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น กระบวนการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกันของครูที่เข้าร่วมวิจัยจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาโมเดลด้วยลักษณะการเรียนรู้ร่วมกันดังกล่าวมีความ เฉพาะเจาะจง และขึ้นอยู่กับบริบท (วรลักษณ์ ชูกำเนิด และ เอกรินทร์ สังข์ทอง, 2557; Stoll, Bolam, MCMahon & Wallace, 2006) ซึ่งคณะครุศึกษานิเทศก์ที่เข้าร่วมโครงการที่สอนสาระ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่เรียกขานนามของตนเองว่า กลุ่มเมืองพะเยา 1 เป็นผู้เข้าร่วม โครงการวิจัย ฯ นี้ และหากโมเดลนี้ได้รับการขยายผลจะสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ของครูผู้สอนภาษาไทยและภาษาอังกฤษแก่นักเรียนในบริบทจังหวัดพะเยาและบริบทใกล้เคียง เนื่องจากวิธีการหรือกระบวนการฯ ดังกล่าวมีความเหมาะสมกับบริบทโรงเรียนของคณะครูที่ อยู่ในที่ตั้งจังหวัดพะเยา ซึ่งในบทความวิจัยนี้จะนำเสนอโมเดลการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้วยนิทานพื้นบ้าน ดังวัตถุประสงค์การวิจัยนี้

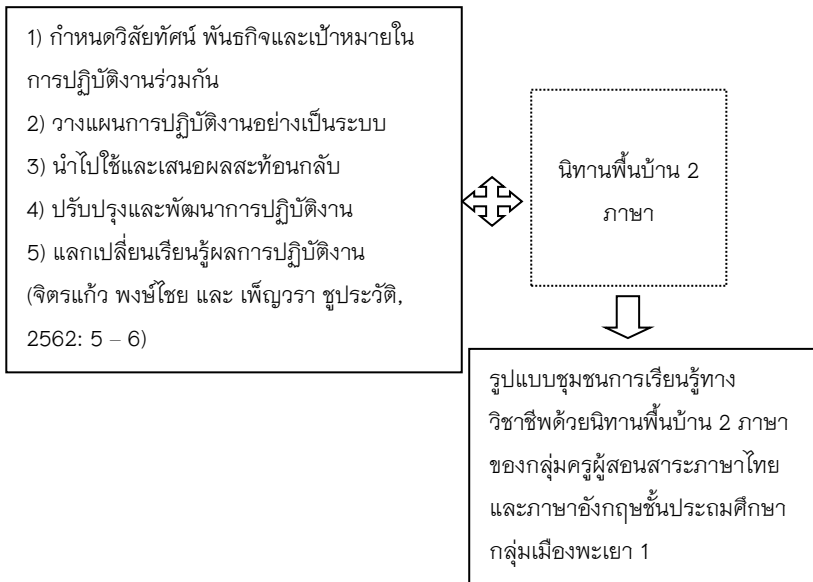
วัตถุประสงค์

นำเสนอโมเดลชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษาของกลุ่ม ครูผู้สอนสาระภาษาไทยและภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษา กลุ่มเมืองพะเยา

กรอบแนวคิดและสมมุติฐาน

ในด้านขององค์ประกอบและกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้น มีนักวิชาการ นักการศึกษาได้แยกแยะไว้มากมายและหลากหลาย และดังที่ วรลักษณ์ ชูกำเนิดและเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) และ Stoll, Bolam, MCMahon & Wallace (2006) ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่าขึ้นอยู่กับบริบทนั้นๆ ด้วย ผู้วิจัยจึงนำบทสังเคราะห์ของจิตรแก้ว พงษ์ไชย และเพ็ญวรา ชูประวัติ, 2562: 5 – 6 มาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาโมเดลในเบื้องต้น และใช้นิทานพื้นบ้าน 2 ภาษาที่ครูสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่จะช่วยสนับสนุนหรือบูรณาการให้

เกิดการเรียนรู้ร่วมกันทางชุมชนวิชาชีพของครูที่เข้าร่วมงานวิจัยนี้ ดังที่ผู้วิจัยได้ใช้นวัตกรรมนิทาน LCSC ประสบความสำเร็จมาบ้างแล้วทั้งในประเด็นการเรียนรู้ร่วมกันและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนภาษาในบริบทจังหวัดพะเยา และเชียงราย (ผณินทรา ชีรานนท์ และคณะ, 2560) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

โครงการวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ กรณีศึกษา (A case study) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีวิธีการขั้นตอนในการดำเนินโครงการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (A purposive sampling) คือ ครูสาระภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสาระอื่น ๆ จำนวน 12 คน ดังตารางที่ 1 และผู้บริหารของครูที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 6 คน ดังตาราง 2 จาก 6 โรงเรียนภาคีเครือข่ายที่อยู่ในพื้นที่บริการวิชาการของคณะศิลปศาสตร์ที่ผู้วิจัยสังกัด อีกทั้งในปีงบประมาณ 2561 ในขณะนั้น

โรงเรียนเหล่านี้ได้เข้าร่วมโครงการ 1 คณะ 1 โมเดล คณะศิลปศาสตร์ และโครงการโรงเรียนที่มีมหาวิทยาลัยเป็นที่เลี้ยงของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) หรือ U-School Project มหาวิทยาลัยพะเยาอีกด้วย

ตารางที่ 1 จำนวนและรายละเอียดกลุ่มเป้าหมาย (ครู)

ชื่อโรงเรียน	เพศ		สาระ			ไม่ระบุ สาระ
	ชาย	หญิง	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	สังคม	
โรงเรียนบ้านแมงกา	-	3	1	1	1	
โรงเรียนบ้านห้วยเคียน	1	2	2	1	-	
โรงเรียนบ้านต้าพระแล	-	2	1	1	-	
โรงเรียนบ้านแม่นาเรือ	1	1	1	1	-	
โรงเรียนบ้านแม่ใส	-	1	-	1	-	
ศูนย์เด็กเล็กวัดแม่กาห้วย เคียน (สังกัดเทศบาลแมงกา)	-	1	-	-	-	1
รวม	2	10	5	5	1	

ตารางที่ 2 จำนวนและรายละเอียดกลุ่มเป้าหมาย (ผู้บริหารโรงเรียน)

ชื่อโรงเรียน	เพศ	
	ชาย	หญิง
โรงเรียนบ้านแมงกา	1	-
โรงเรียนบ้านห้วยเคียน	1	-
โรงเรียนบ้านต้าพระแล	1	-
โรงเรียนบ้านแม่นาเรือ	1	-
โรงเรียนบ้านแม่ใส	1	-
ศูนย์เด็กเล็กวัดแม่กาห้วยเคียน (สังกัดเทศบาลแมงกา)	1	-
รวม	6	0

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยนี้มี 3 ระยะหลัก ๆ ได้แก่

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยจัดอบรมให้ความรู้การแต่งนิทาน ในระยะนี้ผู้บริหารและครูจะได้รับการเผยแพร่เกี่ยวกับนวัตกรรมนิทาน LCSC และวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นครูจะได้รับการอบรมการแต่งนิทานพื้นบ้านโดยวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และดำเนินการแต่งนิทานพื้นบ้านตามกำหนดเวลาที่ผู้วิจัยกำหนด และคณะครูยังได้รับการอบรมการทำวิจัยอย่างง่ายเพื่อกำหนดประเด็นการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะภาษาของนักเรียนแต่ละโรงเรียน ในระยะที่ 1 นี้ผู้วิจัยได้เริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในการสังเกตการณ์การแต่งนิทานของครูแต่ละโรงเรียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ร่วมกันของครู นักเรียน ผู้บริหารและประชาชนผู้ชมชนในการเรียนรู้ร่วมกันและแต่งนิทานพื้นบ้านจากเรื่องราวท้องถิ่นรอบ ๆ บริบทโรงเรียนที่นักเรียนสังกัด

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยออกภาคสนามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในการสังเกตพฤติกรรมของครูในการนำนิทาน 2 ภาษาไปใช้สอนกับนักเรียนของตนตามประเด็นและคำถามการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ และการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนอีกด้วย

ระยะที่ 3 ผู้วิจัยประเมินติดตามตามระยะเวลาที่สอดคล้องกับการสังเกตพฤติกรรมการใช้นิทาน 2 ภาษา ในระยะที่ 3 นี้ผู้วิจัยยังติดตามการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลวิจัยในรายงานการวิจัยของครู และสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารตามประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ได้แก่ 1) นิทานพื้นบ้าน 2 ภาษา 2) แบบสังเกตพฤติกรรม 3) แบบติดตามผล และ 4) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) นิทานพื้นบ้าน 2 ภาษา (Bilingual folktales)

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น โครงการวิจัยนี้ คือ ส่วนหนึ่งของการนำนวัตกรรมนิทาน LCSC มาใช้ขยายผลให้เกิดผลกระทบแก่การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยและภาษาอังกฤษในบริบทโรงเรียนในพื้นที่บริการวิชาการของคณะศิลปศาสตร์หรือรอบชุมชนมหาวิทยาลัยในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิด และวิธีการขั้นตอนของการสร้างนิทาน โดยได้เน้นให้เป็นนิทานที่มีเค้าโครงเรื่องจากเรื่องราวในท้องถิ่น ตำนานพื้นบ้านที่มีในชุมชนที่นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยฯ สังกัด ด้วยนิทานพื้นบ้าน (ต้นฉบับภาษาไทย) ที่ครูแต่ละโรงเรียนสร้างหรือแต่งนิทานตามแนวคิดหลักของนวัตกรรมนิทาน LCSC ที่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการที่ทำให้ครู ผู้บริหาร นักเรียน รวมไปถึงผู้รู้ ผู้สูงอายุ ประชาชนและผู้มาชมชนเรียนรู้

ร่วมกันในการแตงนิทาน กระบวนการแตงนิทาน (ต้นฉบับภาษาไทย) จะส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Active Learners) และช่วยส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเมื่อครูได้นำนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษาไปใช้ (ผณิตรา ธีรานนท์ และคณะ, 2560: 69; Tonjumba et.al, 2018) โดยสรุป ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของครูนักเรียน และคนในชุมชน ดังนี้ 1) จัดอบรมการแตงนิทาน 2) จัดตารางเวลาการแตงนิทานพื้นบ้านต้นฉบับภาษาไทย (กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการแตงนิทาน 3) การหาคุณภาพของนิทานจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนเพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่างรายการ (IOC) 4) คณะครูดำเนินการปรับแก้นิทานพื้นบ้านต้นฉบับภาษาไทยจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงฯ 5) ผู้วิจัยดำเนินการให้ผู้แปลจากศูนย์ภาษา คณะศิลปศาสตร์จัดแปลและแปลเป็นภาษาอังกฤษ 6) ครูดำเนินการส่งนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษาส่งโรงพิมพ์เพื่อทำรูปเล่มนิทานฯ ฉบับสมบูรณ์ 7) จัดอบรมการทำวิจัยอย่างง่ายในการนำนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษาไปใช้แก้ปัญหาการเรียนภาษาของผู้เรียน 7) กำหนดเวลาการนำนิทานไปใช้และเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลวิจัย 8) จัดเวทีการเผยแพร่ผลการวิจัยและการใช้นิทานพื้นบ้านของครูเป็นต้น

ทั้งนี้ หากบางโรงเรียนพบปัญหา และอุปสรรค หรือมีความล่าช้าในกระบวนการแตงนิทาน หรือเข้าหาชุมชน ครูผู้เข้าร่วมโครงการมีกระบวนการกลุ่มหรือสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการผ่านแอปพลิเคชันไลน์ (กลุ่มครูที่เข้าร่วมโครงการและผู้วิจัย)

2) แบบสังเกตพฤติกรรมของครูและผู้บริหาร (An observation)

แบบสังเกตพฤติกรรมของครูและผู้บริหารสร้างขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยผู้วิจัยออกแบบสังเกตพฤติกรรมและเก็บข้อมูลโดยการบันทึกในแบบบันทึก (Observation field notes) โดยกำหนดการสังเกตพฤติกรรมของครูแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะแรกระหว่างการแตงนิทานต้นฉบับภาษาไทยจนจบกระบวนการ PLC และเป็นรูปเล่มฉบับสมบูรณ์จากโรงพิมพ์ ระยะที่ 2 หลังการอบรมวิจัยและระหว่างการนำนิทาน 2 ภาษาไปใช้ และระยะที่ 3 หลังจากที่ได้ใช้นิทานไปแล้ว และอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งในทุกระยะผู้วิจัยจะนัดพบผู้บริหารโรงเรียนตามโอกาสที่เอื้ออำนวย

3) แบบติดตาม (An assessment visit's filed note)

ผู้วิจัยออกแบบติดตามและเก็บข้อมูลโดยการบันทึกในแบบบันทึกตามเวลาที่ผู้วิจัยได้กำหนดกับครูแต่ละโรงเรียนเพื่อไปประเมินและติดตามตามระยะเวลาเดียวกับการออกไปสังเกตพฤติกรรม

4) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (A Semi-Structured Interview)

ผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามจาก 1) ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) จากประเด็นที่ได้บันทึกตอนออกภาคสนามไปสังเกตพฤติกรรมและการติดตามประเมินผลทั้งนี้ข้อคำถามหรือประเด็นที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในข้อ 1 – ข้อ 4 ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และปรับแก้ไขประเด็นหรือข้อคำถามหากค่า IOC รายข้อต่ำกว่า 0.50

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งในระหว่างที่มีการดำเนินงานตามขั้นตอนการวิจัยและตามกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเชิงวิชาชีพ นั่นคือ ผู้วิจัยจะจัดกิจกรรมตามขั้นตอนๆ ที่ได้กล่าวไว้ ออกสังเกตพฤติกรรมและติดตามทั้ง 3 ระยะตามที่ได้กล่าวไว้ และนำข้อมูลดิบมารวบรวม แยกแยะ วิเคราะห์ ตีความข้อมูลตามกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เขียนและนำเสนอข้อมูลพรรณนาเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสังเกตพฤติกรรม การติดตาม และการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อถอดแบบโมเดล ตีความ เขียนพรรณนาความและนำเสนอข้อมูลวิจัยตามการจัดกลุ่มข้อมูล (Grouping) และการแยกแยะหัวข้อหลัก หัวข้อรอง (Categorizing) และนำเสนอข้อมูลรายการณีประกอบในแต่ละประเด็นการนำเสนอข้อมูล

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า โมเดลชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษาของกลุ่มครูผู้สอนสาระภาษาไทยและภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษา กลุ่มเมืองพะเยา 1 เป็นไปตามกรอบแนวคิดที่วางแผนไว้ และพบว่าครู จำนวนหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นและสะท้อนให้เห็นถึงการนำแนวคิดโมเดลไปใช้ในภาคปฏิบัติได้อย่างโดดเด่นและน่าสนใจ งานวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นว่านิทาน 2 ภาษา สามารถช่วยให้ครูสาระภาษาไทย ภาษาอังกฤษเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาตน วิชาชีพ และผู้เรียนภาษาได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและเป็นไปตามแนวคิด PLC ผ่านการแต่งและการใช้นิทานพื้นบ้าน 2 ภาษา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์โมเดลฯ ดังรายละเอียดในแต่ละประเด็นตามกรอบแนวคิด ต่อไปนี้

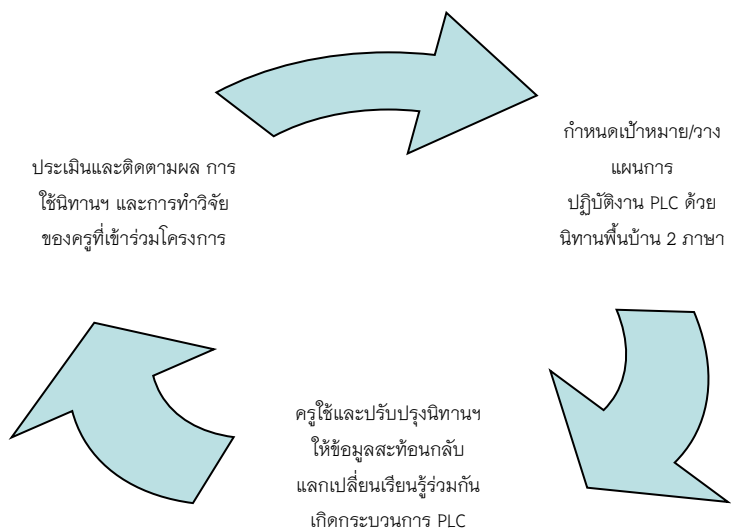
1) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน

การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้วิจัย คณะครูและผู้บริหารในการขยายผลการใช้นวัตกรรมนิทาน LCSC ด้วยนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษา ของโครงการวิจัยฯ นี้ทำได้อย่างชัดเจน เป็นระบบ มีขั้นตอนที่ปฏิบัติได้จริง เป็นไปได้ และมีความเหมาะสมกับบริบท โดยสามารถระบุเป็นขั้นตอนที่ประกอบกับการจัดกิจกรรมร่วม ดังนี้

1) ผู้วิจัยออกแบบ วางแผนการดำเนินงาน กิจกรรมและกำหนดการอบรม การติดตามและ ประเมินผล กำหนดส่งต้นฉบับนิทาน การสร้างเครื่องมือในการวิจัยของครู กำหนดช่วงเวลา การใช้นิทานพื้นบ้าน 2 ภาษาและการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยของครู 2) ผู้วิจัยเข้าพบผู้บริหาร โรงเรียนอย่างไม่เป็นทางการเพื่อแนะนำผู้วิจัย โครงการวิจัย ระยะเวลาและผลประโยชน์ที่จะได้รับ จากการเข้าร่วมโครงการวิจัยของครูที่ส่งกระทบต่อผู้เรียน 3) จัดเวทีประชุมคณะผู้บริหารและครู อย่างเป็นทางการ จำนวน 1 ครั้ง โดยผู้บริหารและคณะครูมีโอกาสในการซักถามเกี่ยวกับ โครงการวิจัยและคำถามอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ระหว่างดำเนินการประชุมชี้แจงเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ฯ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ประเมินและวิเคราะห์ปฏิกิริยาและผลสะท้อนกลับ (Feedback) ของคณะผู้บริหารและครู ซึ่งได้รับผลสะท้อนกลับที่ดี และผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลเพื่อติดต่อผู้วิจัย ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ โดยตั้งเป็นกลุ่มไลน์เพื่อใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วิจัยและครู เมื่อวิสัยทัศน์และเป้าหมายการดำเนินโครงการวิจัยได้รับการชี้แจง คณะผู้บริหารและครูได้รับรู้ เข้าใจ และเห็นคุณค่าของงานวิจัยนี้ จึงได้ร่วมกำหนดการดำเนินงาน วางแผนงานร่วมกัน ซึ่งคณะครูและผู้บริหารส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในการยอมรับการใช้ นวัตกรรมนิทาน LCSC แต่งและใช้นิทานและทำวิจัยอย่างง่ายเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เมื่อผู้วิจัยเห็นว่าทั้งครูและผู้บริหารค่อนข้างมีทัศนคติเชิงบวก ผู้วิจัยจึงดำเนินการกระบวนการ ส่งเสริม PLC ดังขั้นตอนต่อไป

2) วางแผนการปฏิบัติงาน

ตามแผนงานงานที่ได้กำหนดร่วมกัน ผู้วิจัยจัดการอบรมการแต่งนิทาน การอบรม การทำวิจัย และประเมินติดตาม และกำกับกับการดำเนินงานของคณะครูให้เป็นไปตามกรอบ/ กำหนดเวลาไม่ให้ล่าช้าไปมากนัก โดยใช้การติดต่อสื่อสารทั้งแบบไม่เป็นทางการและ ทางการ จากแผนงาน และตารางเวลาที่กำหนดร่วมกันดังภาพ 2 ที่แสดงระบบการวางแผน งานหลัก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแต่งนิทาน 2 ภาษา การนำนิทานฯ ไปใช้และการประเมิน

ภาพที่ 2 ระบบการวางแผนปฏิบัติงานการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ทั้งนี้ ดังที่ได้กล่าวถึงวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วิจัยกับครูเป็นไปอย่างไม่เป็นทางการ การสนทนาในแอปพลิเคชันไลน์ หรือสนทนาในไลน์กลุ่มช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปตามการวางแผน หรือหากมีการดำเนินงานล่าช้าจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การสื่อสารกันแบบไม่เป็นทางการเป็นตัวช่วยในการกระตุ้นการดำเนินงาน และลดความตึงเครียดลง ด้วยครูที่เข้าร่วมโครงการได้แลกเปลี่ยนความรู้ วิธีการดำเนินงานในแต่ละระยะ แต่ละขั้นตอน บทสนทนาระหว่างครูด้วยกันสามารถช่วยสร้างแรงจูงใจหรือแรงสนับสนุน เช่น หากครูส่วนใหญ่ดำเนินการบางอย่างแล้วเสร็จ ก็จะทำให้ครูอีกส่วนหนึ่งทำตาม จึงสามารถเรียกได้ว่าเป็นความสนใจหรือความตั้งใจ มุ่งมั่นรวมหมู่ที่จะทำให้แผนงานดำเนินงานไปได้อย่างสำเร็จตามแผนที่ได้วางไว้ หรือเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเป็นแนวคิดรวมหมู่ จึงอาจกล่าวได้ว่าแม้ว่าองค์ประกอบแรก ของกระบวนการ PLC ในการกำหนดวิจัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน จะดีมากแค่ไหน แต่ถ้าขาดองค์ประกอบที่ 2 ในการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ กระบวนการ PLC นี้จะดำเนินไปได้ไม่สมบูรณ์ทั้งด้านกระบวนการ การบรรลุวัตถุประสงค์ และการยอมรับการใช้นวัตกรรมนิทาน LCSC ของผู้วิจัย ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้เข้าร่วม

โครงการวิจัยนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมกระบวนการ PLC ใน 2 ประเด็นแรกได้อย่างราบรื่นและมีความต่อเนื่องดี

3) นำไปใช้และเสนอผลสะท้อนกลับ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและการประสานงานอย่างต่อเนื่องของผู้วิจัย พบว่าครูส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในด้านทฤษฎีของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และในทางปฏิบัติครูจากสาระต่าง ๆ จากทุกโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมการแตงนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษา ตามกระบวนการนวัตกรรมนิทาน LCSC ที่นำไปสู่กระบวนการ PLC โดยรวม ๆ แล้วครู มีลักษณะวิธีการดำเนินงานแตงนิทานพื้นบ้านต้นฉบับภาษาไทยที่คล้ายคลึงกันดังนี้

นิทานพื้นบ้านจากโรงเรียนบ้านแม่กา ครูสาระสังคมพิจารณาว่านิทานพื้นบ้านจะสามารถเชื่อมโยงผู้เรียนให้ทราบซึ่งในตำนานของหมู่บ้านรอบโรงเรียน จึงจัดประชุมและวางแผนการทำงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน ครูสาระภาษาไทย ภาษาอังกฤษที่เข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยกัน และครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียนในการระดมความคิดและคัดเลือกตำนานที่จะนำมาแต่งหรือเป็นเค้าโครงเรื่องของนิทานพื้นบ้าน และรวบรวมคณะครูและนักเรียนไปดูสถานที่จริง เชิญผู้รู้ ปราชญ์ ผู้นำทางความคิดในการเรียนรู้ตำนานพื้นบ้านด้วยกัน ในขั้นตอนต่อมานำเค้าโครงตำนานพื้นบ้านมาแตงนิทานเป็นกาพย์ยานี 11 ตามที่ได้รับความรู้จากการอบรมนิทาน (ซึ่งในขั้นตอนนี้คณะครูจากโรงเรียนนี้สามารถเชิญให้ผู้บริหารและคณะครูร่วมแตงนิทานได้) จากนั้นครูสาระภาษาไทยนำไปขีดเกล้าเค้าโครงและภาษาของนิทาน และวางแผนให้ครูภาษาอังกฤษนำนิทาน 2 ภาษาไปใช้และเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ในกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดขึ้นระหว่างการใช้ ได้แก่ การจัดนิทรรศการประกวดนิทาน โดยครูและนักเรียนที่ได้นำนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษาไปใช้ มานำเสนอในรูปแบบโปสเตอร์ มีคณะกรรมการ/ผู้เชิญฯมารับฟังและให้ข้อมูลสะท้อนกลับ ซึ่งจากกิจกรรมนี้ ครูและนักเรียนอื่นๆ ตอบคำถามและแสดงข้อมูลสะท้อนกลับแก่คณะกรรมการและผู้สนใจได้อย่างน่าประทับใจ

ส่วนโรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดสพฐ. ได้ดำเนินการแตงนิทานตามกระบวนการ PLC และมีขั้นตอนคล้าย ๆ กัน โดยจะมีครูภาษาไทยเป็นผู้ริเริ่มดำเนินกระบวนการ PLC ร่วมกับนักเรียนและผู้รู้ ดูสถานที่จริงที่เป็นแหล่งที่มาของตำนาน/เรื่องราวพื้นบ้าน แตงนิทานด้วยกาพย์ยานี 11 และนำนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษาไปใช้ ซึ่งการทำวิจัยอย่างง่ายของครูขึ้นอยู่กับการตกลงกัน บางโรงเรียนครูสาระภาษาไทยนำนิทานฯ ไปใช้และเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย บางโรงเรียนนำนิทานฯ ไปใช้ทำวิจัยได้ล่าช้ากว่ากำหนดก็มี ส่วนศูนย์เด็กเล็กวัดห้วยเคียน แม้ว่าจะรับผิดชอบการจัดการเรียนรู้อของเด็กเล็กวัยก่อนปฐมวัยก็ตาม แต่ด้วยความเข้าใจประกอบกับความมุ่งมั่น

ตั้งใจ ครูจากศูนย์เด็กเล็กนี้ได้ใช้กระบวนการ PLC ร่วมกับนักเรียนและเจ้าอาวาสวัดห้วยเคียนระดมสมองและแตงนิทานพื้นบ้าน ใช้นิทานและเก็บข้อมูลวิจัยได้อย่างเข้าใจถ่องแท้จนนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดี

ในด้านการให้ข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้บริหาร/ ผู้อำนวยการโรงเรียนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า การแต่งและการใช้นิทานของครูมีประโยชน์ต่อครูและนักเรียนที่สังกัด และแสดงความพร้อมในการสนับสนุนให้ครูในสังกัดโรงเรียนของตนเข้าร่วม เช่น

“มีความประสงค์ที่จะให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมโครงการต่อไป หากการประเมินผลจากครูที่นักเรียนเข้าร่วมโครงการ เห็นว่ามี

ประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน (D1)”

“อยากให้อยอด ขยายโครงการ (D3)”

“อยากจะสนับสนุนให้ทำต่อ (D5)”

โดยสรุป การใช้และผลสะท้อนกลับทั้งจากครูและผู้บริหารทำให้เกิดการยอมรับทั้งนวัตกรรม LCSC และเป็นความมุ่งมั่นใฝ่สัมฤทธิ์รวมหมู่ของทั้งครูและผู้บริหาร หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่ง คือ ครูจะไม่เชื่อมั่นในการใช้นิทานฯ หรือนวัตกรรมฯ หากขาดการส่งเสริมจากผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาจากต้นสังกัด แต่อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารบางโรงเรียนก็ให้การสนับสนุนน้อยกว่าโรงเรียนอื่น ๆ ด้วยอาจจะยึดในนโยบายไม่ให้นำครูออกนอกห้องสอน ซึ่งผู้วิจัยต้องสื่อสารและทำความเข้าใจกับผู้บริหารโดยตรงว่า โครงการวิจัยนำครูออกนอกห้องเรียนน้อยครั้งมากเมื่อเปรียบเทียบกับกิจกรรมในและนอกหลักสูตรของโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ขอสรุปในด้านการประสานงานโครงการวิจัยฯ ที่จำเป็นต้องให้ผู้บริหารเขตพื้นที่ของพะเยา เขต 1 รับรู้ทั้งในเชิงปฏิบัติและการกำหนดนโยบาย

4) ปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงาน

ในด้านการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานพบว่าครูจำนวนหนึ่งสะท้อนวิธีคิดและการดำเนินงานในรูปแบบ PLC การพัฒนาตน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนได้อย่างน่าสนใจและน่าประทับใจที่สะท้อนจากแนวคิด วิธีการทำงาน การวางแผน ปฏิบัติการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนความมุ่งมั่นทุ่มเทในการพัฒนาปรับปรุงด้วยตนเอง โดยมีผู้วิจัยให้แรงเสริมบ้าง (Reinforcement) เมื่อจำเป็นกรณีครูสาระภาษาไทยจากโรงเรียนบ้านแม่มาเรือได้ มีการวางแผนงาน วิธีการขั้นตอนทั้งกระบวนการ PLC การนำนิทานพื้นบ้านไปใช้ในการเรียนการสอนโดยเฉพาะสาระภาษาไทยได้อย่างโดดเด่น อาทิ นอกจากการแต่ง การสร้างรูปเล่มนิทาน 2 ภาษาแล้ว ครูยังพัฒนาแบบฝึกหรือใบงานทักษะภาษาไทยให้แก่เด็กเรียนเพิ่มเติม

ประกอบการเรียนรู้ และการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยของครูฯ ดังกล่าว อาทิ ใบบางโครงสร้างภาษาของกาพย์ยานี 11 คำศัพท์ ความหมาย และโครงสร้างประโยค สร้างแบบทดสอบใบบางให้สอดคล้องกับนิทาน 2 ภาษา โดยครูได้วางแผนให้นักเรียนจากช่วงชั้นที่ 2 เข้าร่วมกระบวนการ PLC ในการแตงนิทานเป็นวงจรที่เป็นระบบ (แสดงความคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเอง ผู้วิจัยไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะหรือนำ) เช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษาหนึ่งร่วมแตงและวาดรูปในเล่มนิทาน ในที่นี้ครูทำนิทานแต่ละบทเป็นแผ่น ๆ ก่อนนำมารวมเล่มเพื่อนำไปใช้สอนสาระศิลปะและศาสนา (ด้วยเค้าโครงนิทานเป็นตำนานความเชื่อที่อิงศาสนาและความเชื่อทางศาสนาพุทธ) ในชั้นดังกล่าวได้อย่างทั่วถึง พอนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครูเริ่มใช้นิทานพื้นบ้านสาระภาษาไทยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของใบบางและเนื้อเรื่องของนิทานเพื่อส่งเสริมทักษะภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และครูจะนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในปีการศึกษาถัดไป จากข้อมูลสะท้อนจากครูสาระภาษาไทยดังกล่าวแสดงให้เห็นศักยภาพของครูที่สามารถคิด สร้างสรรค์และพัฒนาการปฏิบัติงานได้อย่างโดดเด่น ซึ่งผู้วิจัยหวังว่าครูจะนำกระบวนการ PLC และการใช้นวัตกรรมนิทาน LCSC ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน วิชาชีพ และผู้เรียนต่อไป และผลจากการเข้าร่วมโครงการของครูในการใช้กระบวนการ PLC และนิทานพื้นบ้าน ครูได้แสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์สาระภาษาไทยของการสอบวัดผล ONET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ซึ่งก็คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในปีการศึกษาถัดไปนั่นเอง) มีคะแนนสาระภาษาไทยที่โดดเด่นเกินเกณฑ์ระดับประเทศและเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนที่ครูสังกัดยอมรับผลประโยชน์ที่ได้รับ ครูกล่าวเพิ่มเติมอย่างจริงจังว่า

“ครูทำเพื่อนักเรียน ครูอยากให้นักเรียนมีส่วนร่วม ครูเลยให้นักเรียนป. 3 ช่วยวาด และเมื่อพวกเขาขึ้นป. 4 เขาจะได้เรียนผ่านนิทานที่เขาเป็นคนวาดจากฟป. 5 ที่ได้ไปร่วมแตงนิทานกับครูและคนในชุมชนเมื่อปีที่แล้ว [หมายถึงโครงการวิจัยฯ ที่ได้เข้าร่วมโครงการวิจัยฯ มาก่อน]...ครูเห็นว่าแม้ก่อนนักเรียนของครูไม่ค่อยชอบกาพย์ กลอน พอครูใช้นิทานซึ่งเป็นกาพย์ยานี 11 นักเรียนของครูเข้าใจในล้นทลัษณ์ของกาพย์ฯ มากขึ้น และเข้าใจเนื้อหาของกาพย์ฯ กลอนมากขึ้นด้วยเนื้อเรื่องของนิทานใกล้ตัวเด็ก [นักเรียน] หรือเพราะครูได้พาเด็กไปสถานที่ของตำนานของเนื้อเรื่อง และเด็ก [นักเรียน] เขาได้วาดรูป ระบายสีเอง เด็กของครูได้ซึมซับเรื่องราว

เชิงศาสนาที่สวดแทรกอยู่ในนิทานพื้นบ้าน...พอ.ของครูก็ถามครูว่าจะแนบ
O-Net วิชาภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนเราทำไมถึงสูงขึ้นกว่าเดิม ครู
[ก็ยิ้มกึ่งตอบว่า] เป็นเพราะนิทาน... (T9)”

จากคำสัมภาษณ์ของครู (T9) การพัฒนา ปรับปรุงการใช้นิทานพื้นบ้าน 2 ภาษา เป็นไปอย่างบรรลุวัตถุประสงค์ของทั้งนักวิจัย และวัตถุประสงค์การวิจัยของครูเอง ดังความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในเล่มวิจัยฉบับสมบูรณ์ของครู และจากผลรวมคะแนน O-Net ในรายงานผลคะแนน O- Net ของโรงเรียนฯ ที่ครูสังกัดในกรณีต่อไป ครูได้แสดงให้เห็นศักยภาพในการปรับเปลี่ยน การแต่งและการใช้นิทานให้เหมาะสมกับผู้เรียนภาษาของตน แม้ว่าเป็นช่วงชั้นเด็กเล็ก ที่ยังไม่สามารถเข้าใจกาพย์ ครูก็มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะใช้นิทานพื้นบ้านที่ครูแต่งขึ้นโดย โดยดัดแปลงแต่งเป็นกลอน และใช้สอนนักเรียนในศูนย์ฯ และเก็บข้อมูลวิจัย ซึ่งจากทั้งข้อมูลเล่มวิจัยของครู จากบทสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์นักเรียนเด็กเล็กในศูนย์ของครู นักเรียนมีการเรียนรู้ และรับรู้ระดับคำศัพท์ (จากเล่มนิทาน 2 ภาษา) ทั้งการออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษและการรู้ความหมายภาษาไทยดีขึ้น นักเรียนชอบเรียนภาษาอังกฤษผ่านนิทานจากการสอน การเล่าและการใช้นิทานของครู ดังที่ครูยอมรับและกล่าวว่า

“ครูไม่เคยทำวิจัยมาก่อน ครูดีใจที่นักเรียนของครูรู้ศัพท์ภาษาอังกฤษตั้งเยอะ จากคะแนนดิบของนักเรียนที่ครูได้ส่งเคราะห์ [เปิดข้อมูลวิจัยให้ดู] เด็กๆ ที่ศูนย์เด็กเล็กนี้รู้ศัพท์ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น สนใจนิทานที่ครูเล่า บางครั้งเด็กก็จะหยิบนิทานมาให้ครูเล่าเอง [อุทาน ไอ้อ] ครูดีใจนะ (T12)”

โดยสรุปในประเด็นปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงาน องค์ประกอบนี้ของ PLC ของครูกลุ่มเมืองพะเยา 1 นี้ ครูได้แสดงลักษณะพฤติกรรมได้โดดเด่น และสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาครูหรือวิชาชีพครูล้วนขึ้นอยู่กับความเชื่อ และแรงจูงใจของครูเอง ดังครู T9 และ T12 และเมื่อได้เข้าร่วมโครงการวิจัยฯ นี้ ยิ่งเสริมแรงให้ครูทั้ง 2 คนนี้มีความโดดเด่น สมกับการเป็นครูเชี่ยวชาญของโรงเรียน (T9) และครูเด็กเล็กที่มีคุณภาพ (T12) ซึ่งครูทั้ง 2 คนนี้ จะมีอายุงานหรือมีอายุราชการที่เหลือน้อยไม่ถึง 3- 5 ปี ผู้วิจัยจึงหวังว่าครูรุ่นกลางหรือรุ่นใหม่ นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากครูที่มีประสบการณ์เหล่านี้ (T9 และ T12) ไปพัฒนาตนและการเรียนการสอนภาษาต่อไป

5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติงาน

กรณีครูสาระภาษาอังกฤษจากโรงเรียนชุมชนบ้านแม่ใส แม้ว่าครูยอมรับว่าไม่มีความถนัดแต่นิทานเป็นกาพย์ยานี 11 แต่เมื่อครูได้เข้าร่วมโครงการแล้ว ครูแสดงความรู้สึกว่า ครูได้พยายามหาข้อมูลจากชุมชนเพื่อแต่งนิทานจากตำนานในหมู่บ้านแม่ใส และได้ขอให้ครูสาระภาษาไทยจากโรงเรียนบ้านต้าพระแลช่วยถ่ายทอดการแต่งกาพย์ยานี 11 จากคำสัมภาษณ์ และการออกประเมินติดตามของผู้วิจัยแสดงให้เห็นว่าครูมีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกันของครูสาระภาษาอังกฤษจากโรงเรียนชุมชนบ้านแม่ใสและครูภาษาไทยจากโรงเรียนบ้านต้าพระแล และเมื่อผู้วิจัยจัดกิจกรรมรวมกลุ่มระหว่างคณะครูผู้เข้าร่วมโครงการ ครูสาระภาษาอังกฤษคนนี้ไม่รู้สึกลังเลที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ที่เกี่ยวกับการใช้นิทานในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ด้านภาษาอังกฤษให้แก่ครูจากโรงเรียนอื่น ๆ

จากที่ได้กล่าวถึง PLC ทั้ง 5 ประเด็นหรือ 5 ข้อตามกรอบแนวคิดการวิจัย ครูสาระภาษาไทยและครูสาระภาษาอังกฤษที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 (สพป. พะเยา เขต 1) เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันทางวิชาชีพผ่านการใช้นวัตกรรมนิทาน LCSC ได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยฯ และประสบผลสำเร็จทั้งในมุมมองของผู้บริหารและมุมมองของครูผ่านประสบการณ์ที่เข้าร่วมใช้นิทานฯ ครูได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและชี้ให้เห็นว่าการที่โรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการ/กิจกรรมบริการวิชาการ (อื่น ๆ) หรือโครงการวิจัยฯ นั้นของผู้วิจัย เป็นสิ่งที่ดีและอยากเข้าร่วมอย่างต่อเนื่องด้วยนักเรียนจากโรงเรียนของครูคือผู้ที่ได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการเป็นภาคีเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยที่ผู้วิจัยสังกัด และยังกล่าวเสริมที่แสดงแนวโน้มของการนำนวัตกรรมนิทาน LCSC ไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนของครูต่อไป

“ครูอาจประยุกต์และสอนภาษาอังกฤษในรูปแบบอื่นดูบ้างที่อาจจะไม่ใช้นิทาน ครูทำ Skit อยู่แล้ว [แสดงละครสั้น] และนักเรียนได้รางวัลเป็นตัวแทนไปแข่งขัน (เนื่องในงานแข่งขันศิลปวัฒนธรรมนักเรียนในระดับภูมิภาคเหนือ) แต่ครูก็ชอบทำงานร่วมกับอาจารย์ [ระดับมหาวิทยาลัย] เพราะมีประโยชน์กับนักเรียนของครูซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสที่นักเรียนไม่ค่อยได้มีโอกาสในการแสดงออก ซึ่งนักเรียนของครูส่วนหนึ่งเก่งวิชาภาษาอังกฤษอยู่บ้าง ทำให้เขากล้าแสดงออกมากขึ้น และนักเรียนครูเขาก็ชอบด้วย (T11)”

จากคำสัมภาษณ์ครูจากโรงเรียนตำพระแลที่เปรียบเสมือนผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญของครูที่เข้าร่วมโครงการในกลุ่มนี้ที่คอยช่วยเหลือครูคนอื่นในการแตงนิทานพื้นบ้านด้วยกาพย์ยานี 11 แม้ว่าครูจะหมดอายุราชการลงเมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัยนี้พอดี แต่ครูพูดย้ำเสมอว่า

“ตนเป็นครูสาระภาษาไทยของโรงเรียนตลอดอายุราชการ แต่ด้วยโรงเรียนขาดแคลนครูภาษาอังกฤษ ครูจำเป็นต้องช่วยสอนภาษาอังกฤษ ครูได้เรียนรู้และได้รับเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษจากการเข้าร่วมโครงการ [โครงการ 1 คณะ 1 โมเดลคณะศิลปศาสตร์ในช่วง 2 ปีงบประมาณที่ผ่านมา] ครูและนักเรียนของครูได้อะไรเยอะมากจากคณาจารย์และนิสิตรุ่นพี่ของคณะศิลปศาสตร์ที่ได้เข้ามาช่วยสอนนิทาน [โครงการ 1 คณะ 1 โมเดลคณะศิลปศาสตร์ ปีงบประมาณ 2559] (T7)”

โดยสรุปคณะครูที่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ มีความสามารถและศักยภาพที่ดีอยู่แล้ว หากคณะครูมีโอกาสในการเรียนรู้ร่วมกันและถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ครูในบริบทอื่น ๆ ได้ย่อมทำให้กระบวนการ PLC และนวัตกรรมนิทาน LCSC ช่วยสนับสนุนความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพของบุคลากรครูที่สอนภาษาไทยและภาษาอังกฤษในบริบทจังหวัดพะเยา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางภาษาของนักเรียนและเยาวชนจังหวัดพะเยา และเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่อไป

อภิปรายและสรุปผล

โดยสรุป โมเดลการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษา มีความเหมาะสมกับบริบทโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนภาษาของจังหวัดพะเยาในหลาย ๆ ประการ ได้แก่

1. ผู้บริหารและครูเกิดการยอมรับในการนำกระบวนการ PLC อย่างสะดวก เข้าใจง่าย และนำไปสู่ภาคปฏิบัติได้อย่างมีความเข้าใจองค์แท้ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 ได้ผ่านการวางแผนออกแบบ ร่วมกับผู้วิจัย ประกอบกับการสื่อสารที่ค่อนข้างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ประสบผลสำเร็จในการใช้ดังกล่าวของผู้บริหาร (D1; D3 และ D5) ซึ่ง Darasawang and Reinders (2015) ได้กล่าวไว้ว่าการยอมรับของผู้ใช้นวัตกรรมเป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จของการใช้นวัตกรรม เพราะถึงแม้ว่านวัตกรรมนิทาน LCSC และโมเดล PLC ที่นำเสนอในโครงการวิจัยนี้เป็นที่ยอมรับของผู้บริหารและคณะครู และถูกนำไปใช้ได้อย่างประสบผลสำเร็จ แต่อาจจะ

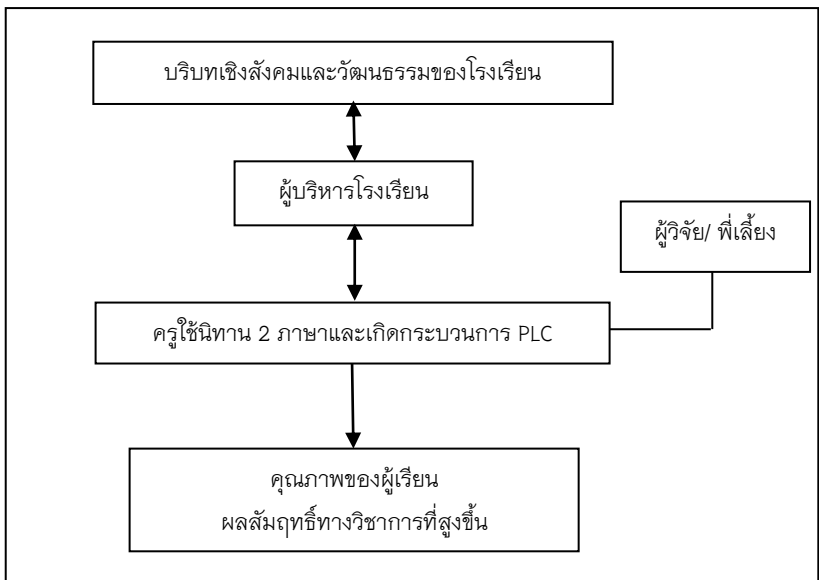
ไม่เหมาะสมกับบริบทอื่น ๆ (วรลักษณ์ ชูกำเนิด และ เอกรินทร์ สังข์ทอง, 2557; Stoll, Bolam, MCMahon & Wallace, 2006) ที่มีความแตกต่างกันเชิงสังคมและวัฒนธรรม (Markee, 2013) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้นำไปใช้ในบริบทอื่น ๆ ดูภาพ 3 และข้อเสนอแนะท้ายบทความนี้

2. นิทาน นิทานภาพ นิทานพื้นบ้าน นิทานและวรรณกรรมสำหรับเด็ก เป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและครูสามารถนำไปใช้ได้อย่างสะดวก ไม่ซับซ้อน ดังจะเห็นได้ว่า ครูกลุ่มเมืองพะเยา 1 นี้ มีความสามารถในการแต่งนิทานเพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน และตั้งแต่เริ่มโครงการฯ ดังที่กล่าวไว้ในบทนำ บริบทโรงเรียนในกลุ่มนี้ขาดแคลนครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษโดยตรง ดังนั้น สื่อการเรียนการสอนนิทานจึงเหมาะสมและนำไปใช้ได้ง่ายหากผู้สอนเป็นครูสาระอื่น ๆ และนิทานสำหรับเด็กเล็ก จนถึงชั้นประถมศึกษา และมีวัยเริ่มต้นยังมีความเหมาะสมอยู่ด้วยการใช้รูปภาพประกอบเรื่องราว โดยเฉพาะที่มีเค้าโครงจากตำนานพื้นบ้าน ดังผลงานวิจัยของครูที่เข้าร่วมโครงการวิจัยฯ (T9 และ T12) นี้และผลงานวิจัยจากนักวิจัยที่นำนิทานไปประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวกับทักษะภาษาและทักษะอื่น ๆ ในบริบทที่หลากหลาย (สามารถ จันทร์แจ่ม, 2551; รสสุคนธ์ แนวนุตร และ ศรีกัญภัสสร รังษีวรกุล, 2557; ณัฐธยาน์ อึ้งยงค์, 2553; อัญชัย เผ่าพัฒน์, 2534; สุพัทธรา เมืองโคตร, 2556; เรณุกานต์ พงศ์พิสุทธิกุล, 2552; สุกานดา อันดี, 2559; เปรมฤดี จรรยา นันทจิต, 2554; อัญชลี ท่าทอง, 2554; อันจนา วงศ์ไชยา, 2549; พิมพ์พรรณ พูลสวัสดิ์, วรรณภา บัวเกิด และสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2557; นิหัสสัง เจะยามา, 2554; อรุณา อินลำพู, 2551; เบญจลักษณ์ บัวภิบาล, 2547; รพีพรรณ ธรรมจง และ เส็งยม ไตรรัตน์, 2559) และดังผลงานวิจัยที่อยู่ในบริบทของนักเรียนในจังหวัดพะเยาและจังหวัดใกล้เคียงของ เตือนฉายและ ดารินทร์ อินทับทิม, 2559; Tonjumba, et. Al, 2018; ผณินทรา อีรานนท์ และคณะ, 2564) ที่ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักเรียนในบริบทเมืองพะเยาได้ประสบผลสำเร็จมาแล้ว นอกจากนี้ ครูที่เข้าร่วมโครงการยังนำองค์ความรู้ที่ได้จากการใช้นิทานฯ ไปต่อยอดเป็นแบบฝึกหัดและทำวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนต่อไปในการขอกำหนดวิทยะฐานะ

3. การนำโมเดล PLC และนวัตกรรม LCSC มีรูปแบบผสมผสานระหว่างการบริหารเชิงนโยบายจากบนลงล่าง (Top-down) (Kennedy, 2013) ใน 2 องค์ประกอบแรกของโมเดล PLC ที่ทั้งผู้บริหาร ครูและผู้วิจัยร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ฯ และวางแผนปฏิบัติการร่วมกัน แต่ต่อมาครูผู้ร่วมโครงการที่ได้กล่าวมานั้นได้แสดงพฤติกรรมที่ชี้ให้เห็นว่า ครูเกิดแรงจูงใจ ความเชื่อทัศนคติและความมุ่งมั่นด้วยตนเองในการใช้โมเดล PLC (องค์ประกอบข้อ 3 – 5) ให้เกิดผล

สำเร็จและผลสัมฤทธิ์ที่ดี หรือในรูปแบบล่างขึ้นบน (Bottom-up) (Kennedy, 2013) จนผู้บริหารของครูเห็นประโยชน์และคุณค่าของโมเดลฯ และนวัตกรรมฯ เชิงประจักษ์จากผลสอบ O-Net ของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วย

4. โมเดล PLC จากผลงานวิจัยนี้สามารถพัฒนาครู ที่เข้าร่วมโครงการได้สำเร็จตามกรอบแนวคิด (จิตรแก้ว พงษ์ไชย และเพ็ญวรา ชูประวัติ, 2562) ผ่านการบูรณาการการใช้ นิทาน 2 ภาษานั้นมาจากความร่วมมือจากภาคี เครือข่ายต่าง ๆ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสพ.พะเยา เขต 1 ชุมชน แกนนำและผู้รู้ในชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน วัดในชุมชน อีกทั้งโครงการ U – School Project จากสกอ. ที่สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ ในการเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการและวิจัยแก่ครูจากโรงเรียนเครือข่ายและพื้นที่บริการวิชาการของคณะศิลปศาสตร์ที่ล้วนเป็นปัจจัย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการส่งเสริมให้เกิดโมเดลชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูด้วยนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษา ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โมเดลชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูด้วยนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษา

ภาพที่ 3 แสดงให้เห็นถึงโมเดลชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยนิทานพื้นบ้าน 2 ภาษาในบริบทของครูชั้นประถมศึกษา กลุ่มเมืองพะเยา 1 ที่สะท้อนศักยภาพของครูผู้สอนในบริบทนี้ที่ยังมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาชีพ การ พัฒนาคตน และการพัฒนาผู้เรียน และการใช้กระบวนการ PLC อาจไม่ประสบผลสำเร็จได้ (Villegas–Reimers, 2003; Richards and Farrell, 2005; Eksi, 2010) เพราะสาระสำคัญของ PLC คือ การเรียนรู้ร่วมกันของครูผู้เข้าร่วมกระบวนการ แต่ในงานวิจัยนี้มีผู้วิจัยที่สามารถเป็นพี่เลี้ยง เพื่อกำกับ ติดตามและประเมินผลได้ หากไม่มีผู้วิจัยแล้วครูเหล่านี้ต้องเสริมแรงจูงใจในกระบวนการ PLC และใช้นวัตกรรมนิทาน LCSC ตลอดในระยะยาวเพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทยและภาษาอังกฤษของเยาวชนจังหวัดพะเยาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ประกอบกับการกำหนดนโยบายจากทั้งผู้บริหารโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพะเยา ซึ่งล้วนมีบริบทเชิงสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นภูมิหลังของการใช้โมเดลฯ ดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

ด้านนโยบาย

ผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาควรนำไปกำหนดเป็นนโยบายหรือกำหนดในแผนปฏิบัติการให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น การสนับสนุนเชิงนโยบายจากสถานศึกษาเองหรือเขตพื้นที่การศึกษาจะช่วยให้การส่งเสริมและพัฒนาครูและครูผู้เรียนเป็นไปได้อย่างราบรื่นและเสริมแรงด้านแรงจูงใจของครูในการพัฒนาตนและวิชาชีพเพื่อความต่อเนื่องและยั่งยืนในระยะยาว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำโมเดลการเรียนรู้ร่วมกันทางวิชาชีพนี้ไปใช้และขยายผลในบริบทอื่น ๆ และดำเนินงานควบคู่กันไปกับมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงของสกอ. หรือนักวิชาการในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณรายได้มหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีงบประมาณ 2561 ภายใต้โครงการ 1 คณะ 1 โมเดล ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเมืองพะเยา 1 และคณะครูนักวิจัย นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัย คณะผู้บริหารคณะศิลปศาสตร์ ผู้อำนวยการศูนย์ภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิศูนย์ภาษา (รองศาสตราจารย์พูนพงษ์ งามเกษม)

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพ 1 คณะ 1 โมเดล คุณจริยธรรม รีมจันทร์ เจ้าหน้าที่กองบริหารวิจัย และประกันคุณภาพการศึกษา คุณสุภาพร คำรส เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ภาษา (ในขณะนั้น) คุณเฉลิมพันธ์ แก้วกันทะ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนคณะศิลปศาสตร์ คุณศุภกิตติ รินดา และคุณอาจารย์ ลีฮอน เจ้าหน้าที่ประจำคณะศิลปศาสตร์ (ในขณะนั้น) มา ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

จิตรแก้ว พงษ์ไชย และเพ็ญวรา ชูประวัติ. (2562). กรอบแนวคิดกระบวนการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านสะเต็มศึกษา. *OJE*, 14(2), 1–11.

จวีรัตน์ เสนาะกรรณ. (2562). กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในยุศประเทศไทย

4.0. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 30(1), 12–23.

ณัฐยานี ยิ่งยงค์. (2553). *ผลการเล่นิทานพื้นบ้านจังหวัดสุโขทัยประกอบภาพที่มีต่อพัฒนาการด้านการพูดของเด็กปฐมวัย*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณิรดา เวชชาลักษณ์. (2559). การบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 13(61), 11 – 20.

เดือนฉาย จินดา และดารินทร์ อินทับทิม. (2559). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นบ้านถ้ำ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนถ้ำปินวิทยาคม จังหวัดพะเยา. *ประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายความร่วมมือวิชาการ-วิจัยสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 9 พลังมนุษยศาสตร์ พลังสังคมศาสตร์ พลังแห่งความสุขที่ยั่งยืน*. พิษณุโลก: โรงพิมพ์ท็อปแลนด์ พิษณุโลก.

นวิรัตน์ ไชยมภู และสุจิตรา วรจิตร. (2560). การเปลี่ยนแปลงสู่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ของอาจารย์พยาบาล. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 4(1), 265 – 279.

นิหัสสัจจะ เจะยามา. (2554). *ผลการใช้ิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต การสอนภาษาไทย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เบญจลักษณ์ บัววิบาล. (2547). **การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้น**

ประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ. (การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต ประถมศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปราณี อ่อนศรี. (2558). บทบาทผู้สอนต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. **วารสารพยาบาล
ทหารบก**, 16(3), 8–13.

ผณินทรา อีรานนท์, ดารินทร์ อินทับทิม, คมกฤษ ตาชม และเบญจพร เทพสีหนู. (2564). โมเดล
นิทานเพื่อสอนภาษาอังกฤษผ่านการบูรณาการการบริหารโครงการและการทำวิจัย:
จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. **วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต**,
15(1), 138–150.

ผณินทรา อีรานนท์, อีรณัฐ อนุฤทธิ์, จิตรลดา ศรีสุนทรไท และดารินทร์ อินทับทิม. (2560).

**คู่มือการจัดการความรู้ เรื่อง การใช้นวัตกรรมนิทานสำหรับฝึกออกเสียง
ภาษาไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงราย: สันอักษรการพิมพ์ 888.

พิมพ์พรรณ พูลสวัสดิ์, วรณา บัวเกิด และสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2557). การใช้นิทาน
พื้นบ้านจังหวัดสระแก้วพัฒนาการอ่านจับใจความสู่การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปิกริม จังหวัดสระแก้ว. **วารสารศึกษาศาสตร์
มสธ**, 7(1), 143–158.

รพีพรรณ ธรรมจง และเสงี่ยม ไตรรัตน์. (2559). การพัฒนาสื่อเสริมการอ่านภาษาอังกฤษจาก
นิทานพื้นบ้านภาคกลาง โดยใช้โปรแกรม Hot Potatoes เพื่อส่งเสริมความสามารถการ
อ่านภาษาอังกฤษและความตระหนักรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อ. สามพราน จ. นครปฐม. **Veridian E–
Journal, Silpakorn University**, 9(3), 740–755.

รสสุคนธ์ แนวบุตร และศรีกัญญาสร รังษีวรกุล. (2557). การพัฒนาทักษะการฟังและการพูด
ของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเล่นนิทานพื้นบ้าน. **วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ**,
7(2), 1–11.

เรณูกานต์ พงศ์พิสุทธิกุล. (2552). **การสร้างหนังสือพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน
สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.** (การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
การสอนภาษาไทย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- วรลักษณ์ ชูกำเนิดและเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ. **วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**, 25(1), 93–102.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด, เอกรินทร์ สังข์ทอง และ ชวลิต เกิดทิพย์. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. **วารสาร หาดใหญ่วิชาการ**, 12(2), 123–124.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ตถาตา พับลิเคชั่น.
- สามารถ จันทร์แจ่ม. (2551). **การสร้างหนังสือการตูนจากนิทานพื้นบ้านเรื่อง “แต่น้อยของคำ” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. (การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุกานดา อันดี. (2559). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดนิทานพื้นบ้าน. **การประชุมทางวิชาการ เสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 3**. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุพัตรา เมืองโคตร. (2556). ผลการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดนิทานพื้นบ้านเพื่อฝึกทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์และการเขียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. **พินเนศวรสาร**, 9(1), 119–128.
- สุภาวดี จันทร์ดิษฐ์, อรุสา พรหมทา และ สมบัติ ฤทธิเดช. (2562). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้กระบวนการ PLC โรงเรียนบ้านดงมัน อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. **วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**, 6(2), 111 – 128.
- อรอุมา อินฟูล่า. (2551). **การใช้นิทานพื้นบ้านเป็นบทเรียนเสริมเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เรื่องประโยคในภาษาไทยตามทฤษฎีการทำงานของสมอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การสอนภาษาไทย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อัญชัญ เผ่าพัฒน์. (2534). **การพัฒนาบทเรียนเพื่อเสริมการสอนอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.** (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อันจนา วงศ์ไชยา. (2549). **การสร้างหนังสือนิทานพื้นบ้านเพื่อเสริมทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา.** (การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Darasawang P., Reinders H., Waters A. (2015) Innovation in language teaching: The Thai context. In: Darasawang P., Reinders H. (eds) **Innovation in Language Learning and Teaching.** London: New Language Learning and Teaching Environments. Palgrave Macmillan, 1–14.

Eksi, G. (2010). **An assessment of the professional development needs of English language instructors working at a state university.** (Unpublished Master's Thesis, Middle East Technical University) Turkey: Ankara.

Harcourt, D. (2016). Re-thinking professional development: Positioning educational documentation as everyday professional learning. **Australian Journal of Early Childhood, 41**(4), 81 – 85.

Hord, S.M. (2009). Professional learning communities: Educators work together toward a shared purpose improved student learning. **JSD, 30**(1), 40–43.

Kennedy, C. (2013). Models of change and innovations. In: Hyland, K. & Wong, L. L. C. (eds.), **Innovation and change in English language education,** Abington: Routledge, 13–27.

Markee, N. (2013). Contexts of change. In: Hyland, K. & Wong, L. L. C. (eds.), **Innovation and change in English language education.** Abington: Routledge, 28–43.

Richards, J. C., & Farrell, T. S. C. (2005). **Professional development for language teachers.** New York: Cambridge University Press.

Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallace, M. and Thomas, S. (2006). Professional learning communities: A review of the literature. **Journal of Educational Change, 7,** 221 – 258.

Tonjumpa, J., Inthapthim D., Puangpun, M. Namchaidi, S., Chamnankan, J. and Teeranon, P. (2018). Bilingual storytelling to develop English vocabulary pronunciation in Grade 3 and 4 students at Ban Ronng Kham School, Phayao province. **Proceeding of the 11th International Conference of the Humanities and Social Sciences (HUSOC) Network: “Embodying World’s New Conditions and Values”**. 25 – 26th July, 2018. Chiang Mai: Imperial Mae Ping Hotel, 246–253.

Villegas–Reimers, E. (2003). **Teacher Professional Development: An International Review of the Literature**. Paris: UNESCO International Institute for Educational Planning.